

Ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022 - 2027

Vlaams deel - Hoofdstuk 4: Visievorming

INHOUD

4 Visievorming	3
4.1 Beleidsdoelstellingen	3
4.1.1 Strategische doelstelling 1: De goede toestand van de waterlichamen nastreven	4
4.1.2 Strategische doelstelling 2: Meerlaagse waterveiligheid en droogterisicobeheer nastreven (preventie, protectie, paraatheid)	6
4.1.3 Innovatie, financiering, samenwerking en afstemming met andere beleidsdomeinen versterken	9
4.2 Gebiedsgerichte aanpak van het waterbeheer.....	11
4.2.1 Speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voor oppervlaktewater	11
4.2.2 Actie- en waakgebieden voor grondwater	12
4.3 Zoneringsplannen en GUP's	13
4.3.1 Vaststelling zoneringsplannen	13
4.3.2 Vaststelling gebiedsdekkende uitvoeringsplannen	14
4.4 Strategische Planning Waterbevoorrading	18
4.5 Afbakening overstromingsgebieden	19
4.6 Afbakening oeverzones.....	20

4 VISIEVORMING

4.1 Beleidsdoelstellingen

De derde waterbeleidsnota is op 3 april 2020 vastgesteld door de Vlaamse Regering en schetst de algemene beleidsvisie op het te voeren integraal waterbeleid in Vlaanderen. Als visiedocument geeft de waterbeleidsnota richting aan de stroomgebiedbeheerplannen en andere initiatieven door de prioriteiten voor het integraal waterbeleid aan te geven.

De visie is opgebouwd rond **3 strategische doelstellingen** met **6 krachtlijnen** die telkens verder **geconcretiseerd** zijn in **specifiekere doelstellingen**.

Circulaire economie, het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering, initiatieven rond innovatie en technologie en het aanzetten tot gedragsverandering zijn belangrijke thema-overschrijdende aspecten van de derde waterbeleidsnota.

Hierna volgt een samenvatting van de waterbeleidsnota. Raadpleeg de volledige nota op <https://www.integraalwaterbeleid.be>.

4.1.1 Strategische doelstelling 1: De goede toestand van de waterlichamen nastreven

4.1.1.1 Krachtlijn 1: De kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater blijven verbeteren

Doelstelling 1: De concrete milieudoelstellingen voor elk oppervlakte- en grondwaterlichaam onderbouwen en bepalen

Een goede watertoestand blijkt voor de meeste waterlichamen moeilijk haalbaar tegen 2027. Dit neemt niet weg dat de toestand niet mag achteruitgaan en alles in het werk moet gesteld worden om de kwaliteitsdoelstellingen te realiseren volgens de Europees gestelde timing. Hiertoe wordt voor elk waterlichaam bepaald hoe groot de doelafstand is, welke acties nodig zijn om dat doel te bereiken en wat de haalbaarheid en betaalbaarheid is van de nodige acties. Mits grondige onderbouwing op basis van modelinstrumentarium, wetenschappelijk onderzoek en/of expert judgement, kunnen aangepaste, tussentijdse doelstellingen in de stroomgebiedbeheerplannen opgenomen worden. Een maatschappelijk en politiek debat over het na te streven ambitieniveau moet de betrokkenheid en het draagvlak bij het waterkwaliteitsbeleid vergroten.

Doelstelling 2: De nutriëntenproblematiek aanpakken

Om de diffuse nutriëntenverontreiniging terug te dringen, wordt aangestuurd op een snellere transitie naar een duurzamer landbouw- en voedingssysteem en op een maximale afstemming van het mestbeleid, erosiebeleid en gemeenschappelijk landbouwbeleid op de stroomgebiedbeheerplannen. Daarnaast wil het waterbeleid sterker wegen op de komende mestactieplannen en wordt het erosiebeleid bijgestuurd, met als uitgangspunt het principe “de vervuiler betaalt”. Puntbronnen van nutriënten worden aangepakt via de verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur, het vergunningen- en heffingenbeleid en een intensievere handhaving van (afstromende sappen van natte biomassa, spuiwaterlozingen, lekkende mestkelders, enz. van) landbouwbedrijven. Opties voor het verhogen van het zelfreinigend vermogen van watersystemen via de inrichting van wetlands, rietkragen of plasbermen worden verkend en bij een sterke nalevering van fosfor wordt het sediment verwijderd.

Doelstelling 3: Ecologisch herstel verhogen

Het ecologisch herstel van de waterlopen draagt bij tot een betere waterkwaliteit o.m. door hermeandering van waterlopen en de aanleg van oeverzones. Daarbij wordt maximaal gezocht naar synergieën met de aanpak van overstromingen en droogte en met klimaatadaptatie. Verschillende initiatieven moeten oeverzones meer ingang doen vinden, o.m. een gebiedsgerichte inventarisatie van de noodzaak en de gewenste functies van oeverzones, vereenvoudigde procedures voor de inzet van de instrumenten van het decreet Landinrichting, een versterking van het flankerend beleid, handhaving, sensibilisering en het promoten van goede landbouwpraktijken, ... Ook de bestrijding en preventie van invasieve exoten draagt bij tot een meer natuurlijke waterloop.

Doelstelling 4: Concrete oplossingen uitwerken voor (opkomende) gevaarlijke stoffen

Prioritaire stoffen en specifiek verontreinigende stoffen worden brongericht aangepakt. Voor nieuwe en opkomende stoffen is in eerste instantie onderzoek nodig over de omvang, de bronnen en de

ecotoxicologische effecten. Voor de sanering van risicovolle waterbodemonverontreiniging wordt een prioritering opgemaakt. Saneringsprojecten worden waar mogelijk in een breder ecologisch herstel van waterlopen gekaderd. Om verontreiniging van grond- en oppervlaktewater door pesticiden tegen te gaan, zal werk gemaakt worden van een betere afstemming tussen het Vlaamse gebruiksbeleid en het federale en Europese productbeleid en zal er vanuit het waterbeleid meer gewogen worden op het landbouwbeleid.

Doelstelling 5: Het waterbeleid afstemmen op de interacties binnen het watersysteem en met andere milieucompartimenten

De vele, complexe interacties binnen het watersysteem (waterkolom, oevers, waterbodem, grondwater, abiotische factoren, biotische factoren, ...) en met de omgeving vragen verder onderzoek en een integrale benadering via gebiedsgerichte werking en samenwerking met andere beleidsdomeinen en tussen bestuursniveaus.

Doelstelling 6: Gebiedsgericht beschermen van de drinkwatervoorraden (zowel grondwater als oppervlaktewater)

De risico-evaluatie en risicobeheerstrategie die drinkwaterbedrijven toepassen van bron tot kraan, impliceert een actieve en gerichte bescherming van de ruwwaterbronnen voor drinkwater. De bescherming gebeurt vanuit een gebiedsspecifiek bronbeschermingsbeleid. In aanvulling wordt een generiek beschermingskader uitgewerkt voor grondwater en oppervlaktewater dat bestemd is voor de productie van drinkwater.

4.1.1.2 Krachtlijn 2: De waterketen duurzaam beheren

Doelstelling 1: De saneringsinfrastructuur verder uitbreiden en optimaliseren waar nodig

Een performante hemel- en afvalwaterinfrastructuur staat ten dienste van een vermindering van de vuiluitstoot en van een verhoogde waterveiligheid.

Een gebiedsgerichte concretisering van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water zorgt voor afstemming en prioritering van bovengemeentelijke en gemeentelijke investeringen en middelen, en voor afstemming en prioritering van middelen voor saneringsinfrastructuur en voor het openbaar domein.

Bij uitbreiding en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur wordt ingezet op het klimaatbestendig maken van het rioolstelsel en het regenwatersysteem via een verhoogde inzet op bronmaatregelen, nieuwe technologieën (bv. regelstructuren of grootschalige buffering), de transitie naar een circulair gebruik van water, andere grondstoffen, warmte en energie., ...

Doelstelling 2: De saneringsinfrastructuur onderhouden

Een duurzaam onderhoud moet de ecologische en hydraulische performantie waarborgen. In levensloopplannen worden de verwachte prestaties van de afvalwater- en hemelwaterinfrastructuur vastgelegd die de lange termijn investeringsbehoeftes verantwoorden en het dagelijkse beheer van de infrastructuur sturen.

Doelstelling 3: Het drinkwaternetwerk optimaliseren en onderhouden

Ook het drinkwaternetwerk moet geoptimaliseerd en onderhouden worden in functie van het garanderen van de openbare dienstverplichtingen op het vlak van risicobeheer en de leveringszekerheid. Een betere monitoring en specifieke doelstellingen moeten lekverliezen in het distributienet onder controle houden en waar nodig verminderen.

Doelstelling 4: Sterker inzetten op het handhaven van de verplichtingen en ondersteunend beleid stimuleren

Een goed handhavingsbeleid start met sensibiliseren, informeren en het ter beschikking stellen van richtlijnen. In onderling overleg tussen gemeenten, rioolbeheerders en de Vlaamse overheid worden doelstellingen voor de volgende beleidsperiodes bepaald, afgestemd met de financiering, met andere beleidsprioriteiten en met de draagkracht qua hinder door werken. Ook wordt sterker ingezet op een efficiënte keuring en handhaving van de privéwaterafvoer.

Doelstelling 5: Verder inzetten op het beperken van de impact van de lozing van bedrijfsafvalwater op het watersysteem

Voor bedrijfsafvalwater focust de evaluatie van de omgevingsvergunningen op het reduceren en uitfasen van de meest gevaarlijke stoffen. Verder wordt onderzocht hoe informatie over bepaalde gevaarlijke stoffen kan gebruikt worden in het BREF-proces (voor formulering van best beschikbare technieken) en wordt gestreefd naar een efficiënter en transparanter BREF-proces.

Voor nieuwe gevaarlijke stoffen zoals medicijnresten, hormoonverstorende stoffen, microplastics, wordt op pilotschaal gestart met de verwijdering ervan uit RWZI-effluent. Verder wordt ingezet op acute toxiciteitstesten voor afvalwater en moedigen we bedrijven aan om circulair te werken. Samen met bedrijfsfederaties ontwikkelt de overheid hiervoor stimulerende kaders (bv. first mover advantages, ecologisteun). Ook de haalbaarheid om drink- of proceswater te produceren uit hemelwater, brakwater of afvalwater, mits een goede kwaliteitscontrole en overheidsregie, wordt onderzocht.

4.1.2 Strategische doelstelling 2: Meerlaagse waterveiligheid en droogterisicobeheer nastreven (preventie, protectie, paraatheid)

4.1.2.1 Krachtlijn 3: Overstromingsrisico's duurzaam verminderen

Doelstelling 1: De effecten van klimaatverandering opvangen

In de beleidsvoorbereiding en projectuitvoering wordt rekening gehouden met de (lange termijn)effecten van klimaatverandering op het overstromingsrisico. Bij de keuze van overstromingsmaatregelen wordt maximaal gestreefd naar synergieën met andere doelstellingen (zoals klimaat en waterkwaliteit). De instrumenten van het integraal waterbeleid (watertoets, informatieplicht), maar ook het ruimtelijk beleid worden klimaatbestendiger gemaakt.

Het terugdringen van bijkomend ruimtebeslag is daarbij een absolute noodzaak om te komen tot een klimaatbestendige publieke en private ruimte. Daartoe wordt open ruimte maximaal gevrijwaard,

worden verbindingen hersteld en gebeuren nieuwe ontwikkelingen voor wonen, werken of harde recreatie zo veel mogelijk binnen het bestaande ruimtebeslag. Er wordt daarbij gestreefd naar een afname van het aandeel verharding in overstromingsgevoelig gebied, meer open water en een verhoogde infiltratie.

Waterbeheerders nemen de nodige maatregelen om de extra overstromingsrisico's door klimaatverandering zo goed mogelijk op te vangen.

Doelstelling 2: Bewust worden van het overstromingsrisico en aanzetten tot actie

Lokale participatietrajecten en gecoördineerde communicatieacties moeten de algemene bewustwording over de overstromingsrisico's doen toenemen in functie van een gedeelde verantwoordelijkheid. Instrumenten, zoals de informatieplicht en verzekeringen, worden geëvalueerd en waar mogelijk aangepast, zodat ze eigenaars meer motiveren om hun woning overstromingsbestendiger te maken. De overheid ondersteunt en begeleidt hen daarbij. Ondersteunende tools en gerichte opleidingen moeten ervoor zorgen dat de kennis bij specifieke doelgroepen (architecten, studiebureaus, aannemers, landbouwers, ...) toeneemt.

Doelstelling 3: Schade door overstromingen beperken

Waterbeheerders blijven werk maken van collectieve beschermingsmaatregelen waar die kosten/batengewijs te verantwoorden zijn. Steden en gemeenten worden gestimuleerd en ondersteund om een hemelwaterplan op te maken en uit te voeren dat tegemoetkomt aan meerdere doelstellingen (verminderen wateroverlast vanuit rioleringen, uitbouw van blauwgroen netwerk, stimuleren van bronmaatregelen, ...). Overstromingsvoorspellingsmodellen en -waarschuwingssystemen worden verder uitgebouwd.

Doelstelling 4: Water krijgt terug de ruimte die het nodig heeft

Om de overstromingsrisico's te verminderen, moet water terug de ruimte krijgen die het nodig heeft. Bij voorkeur gebeurt dit via het herstel van de natuurlijke waterloop, de natuurlijke valleiwerving en het grachtenstelsel.

Signaalgebieden zijn nog niet bebouwde overstroombare gebieden met een harde bestemming. In de signaalgebieden kan ruimte voor water gevrijwaard worden via een verscherpte watertoets, via ruimtelijke uitvoeringsplannen of via de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden. Die aanduiding kan op basis van de nieuwe planschaderegeling. Bijkomende verhardingen in overstromingsgevoelige gebieden worden maximaal vermeden. In reeds ingerichte gebieden benutten we de aanwezige opportuniteiten om ruimte voor water te creëren op bestaande bedrijventerreinen en in tuinen, met de aanleg van groendaken, waterdoorlatende materialen, enz.

Ook wordt ingezet op een gericht en doordacht ruimen of baggeren van waterlopen, en waar nodig op bijkomende sedimentvangen. Een eenvoudiger kader voor de afzet van herbruikbare specie en een beter inzicht in de gebruiksmogelijkheden, kunnen de kost voor het ruimen of baggeren voor waterbeheerders doen afnemen.

Doelstelling 5: Reduceren van de oppervlakkige afstroming van water en sediment

Om de sedimentaanvoer naar waterlopen te verminderen, wordt het erosiebeleid op basis van een

evaluatie verder geoptimaliseerd. Daarbij wordt maximaal ingezet op brongerichte maatregelen, het verhogen van de organische koolstof in de bodem en een verbetering van de bodemstructuur. Dat gebeurt o.m. via de mogelijkheden van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De aanleg van oeverzones, de handhaving van de teeltvrije strook en bijkomende buffermaatregelen kunnen de inspoeling van afstromend sediment in de waterloop doen verminderen. Ook een versnelde uitvoering van de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen draagt hiertoe bij. Monitoring en modelinstrumentarium dragen bij om de meest effectieve erosiebestrijdingsmaatregelen te selecteren en te stimuleren.

4.1.2.2 Krachtlijn 4: Waterschaarste beperken en de gevolgen van droogte tot een minimum beperken

Doelstelling 1: De effecten van klimaatverandering opvangen

De planmatige aanpak van waterschaarste bij droogte krijgt verder vorm in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. De mogelijke gevolgen van een toenemende kans op waterschaarste en droogte worden beter zichtbaar gemaakt door de regio- en sectorspecifieke waterschaarste- en droogterisico's in kaart te brengen en toekomstige watervragen in te schatten. Onderzoek en innovatie moeten aanzetten tot aangepaste watergebruiken, productieprocessen en teeltprocessen.

Doelstelling 2: Spaarzaam watergebruik stimuleren

Via communicatie en sensibilisering worden alle actoren aangezet tot spaarzaam watergebruik. Circulair watergebruik wordt verder aangemoedigd, zowel op het niveau van individuele woningen en bedrijven, als op wijk- en industriezonesniveau. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de mogelijke risico's voor de volksgezondheid.

Spaarzaam watergebruik stimuleren we door proefprojecten en innovatieve oplossingen te ondersteunen en te faciliteren (bv. in regelluwe zones), door meer beproefde technieken ingang te doen vinden via BBT, door het vergunningenbeleid voor wateronttrekkingen uit onbevaarbare waterlopen en grondwater te optimaliseren, via de prijszetting van water en aan de hand van controle en het opsporen van illegale winningen, ...

Doelstelling 3: De waterbeschikbaarheid verhogen

Parallel wordt ingezet op een verhoogde waterbeschikbaarheid via het behoud en herstel van de natuurlijke infiltratie en de aanleg van (collectieve) spaarbekkens voor diverse toepassingen. Nieuwe technologieën voor de ondergrondse opslag van zoetwater in de kustpolders en voor de ontzilting van brakwater worden uitgetest. De opportuniteiten en voorwaarden om gezuiverd rioolwater te gebruiken als irrigatiewater worden bekeken.

Doelstelling 4: Water zo optimaal mogelijk verdelen om de schade te beperken

Bij droogte wordt het beschikbare water zo optimaal mogelijk verdeeld. Een gecoördineerd crisisbeheer, een effectieve handhaving en de uitwerking van afwegingskaders voor de prioritaire watergebruiken in tijden van droogte dragen daartoe bij. Indien nodig zullen ook de

watervereelingsafspraken met Nederland voor het kanaal Gent-Terneuzen en de Maas herzien worden.

Doelstelling 5: Duurzame drinkwatervoorziening garanderen

De uitrol van slimme watermeters, een strategisch plan voor de waterbevoorrading (met aandacht voor alternatieve waterbronnen, strategische grondwatervorraden, ...) en een nieuw beschermingskader voor de ruwwaterbronnen die gebruikt worden voor of gereserveerd zijn voor drinkwatervoorziening, zijn initiatieven in het kader van een duurzame drinkwatervoorziening.

4.1.3 Innovatie, financiering, samenwerking en afstemming met andere beleidsdomeinen versterken

4.1.3.1 Krachtlijn 5: Het partnernetwerk en de werking over de beleidsdomeinen heen verder uitbouwen en investeren in innovatie

Doelstelling 1: De afstemming tussen het waterbeleid en het aangrenzend beleid versterken

Ook vanuit het landbouw- en economisch beleid, het natuurbeleid, het ruimtelijk beleid en het bodem- en erosiebeleid wordt initiatief verwacht om mee de waterdoelstellingen te realiseren. Zo wordt vanuit het waterbeleid mee richting gegeven aan een snellere transitie naar een duurzamer landbouw- en voedingssysteem. Het mestbeleid, erosiebeleid en nieuwe landbouwbeleid stemmen we maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen. Andersom worden vanuit het waterbeleid inspanningen geleverd voor de realisatie van de Europese instandhoudingsdoelstellingen voor de watergebonden habitats en soorten en gaat er aandacht naar de ecosysteemdiensten die watersystemen kunnen leveren.

Doelstelling 2: Een prominente rol voor water als structurerend element dat gebiedsgerichte processen mee bepaalt

Water moet een prominente rol krijgen als structurerend element bij gebiedsgerichte processen. Zowel in de open ruimte als in de bebouwde omgeving moet meer (ruimtelijke) prioriteit gaan naar valleigebieden en fijnmazige, groenblauwe dooradering. Bijkomende verharding en versnippering moeten er maximaal vermeden worden. De watertoets wordt daarbij ingezet om maximaal kansen te benutten voor ruimte voor water, infiltratie, hergebruik en buffering.

Doelstelling 3: De gebiedsgerichte werking rond water versterken

De gebiedsgerichte werking in de prioritare gebieden van de stroomgebiedbeheerplannen wordt met de actoren besproken binnen de bekkenoverlegstructuren en krijgt een extra impuls via subsidiëring en financiering, door goede voorbeelden te delen en door concrete resultaatafspraken te maken.

Doelstelling 4: De stakeholders meer betrekken om de doelstellingen van het integraal waterbeleid te helpen realiseren

Naast partnerschappen worden nieuwe hefbomen en technieken verkend om individuele watergebruikers en burgers sterker te betrekken bij het waterbeleid en hen aan te zetten tot actie (bv. via burgerwetenschap, partnerschappen in het kader van open data, smart cities en circulair

watergebruik, ...).

Doelstelling 5: De grensoverschrijdende samenwerking bestendigen en versterken

Ook gaat aandacht naar grensoverschrijdend overleg en afstemming, o.a. via de stuurgroep Water van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid, de Internationale Scheldecommissie en Maascommissie en lokaal grensoverschrijdend wateroverleg.

Doelstelling 6: Vlaanderen als proeftuin voor innovatie in integraal waterbeheer

Verder worden de nodige instrumenten en een gepast financieringskader voorzien om innovatie op het vlak van water te stimuleren en faciliteren. Mogelijkheden zijn regelluwe zones, pilootprojecten, innovatief aanbesteden, ...

4.1.3.2 Krachtlijn 6: Evoluieren naar een sluitende financiering van het waterbeleid en -beheer

Doelstelling 1: De financieringsstromen heroriënteren, versterken en uitbreiden in functie van het realiseren van de milieudoelstellingen

De omvang en verdeling van de financiering van het waterkwaliteitsbeleid wordt transparant gemaakt en kosten en effecten van acties en maatregelen worden verder onderbouwd in functie van een kosteneffectieve, financieel en maatschappelijk haalbare set aan maatregelen en acties. De financiering wordt daarbij verder afgestemd op de doelstellingen voor het bereiken van een goede watertoestand, met focus op de speerpunt- en aandachtsgebieden. Hierdoor worden middelen efficiënter besteed en prioritair ingezet in gebieden waar het potentieel om de goede toestand te realiseren het grootst is.

Het stimuleren van bronmaatregelen, een gezamenlijke financiering (over beleidsdomeinen heen, over bestuurslagen heen en/of met sectoren) van integrale en transversale projecten en de prospectie en het benutten van Europese fondsen staan daarbij centraal.

Doelstelling 2: De betaalbaarheid van maatregelen evalueren

De financiering van de gebiedsdekkende uitbouw van de saneringsinfrastructuur wordt geprioriteerd in functie van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water. Een multifunctioneel ruimtegebruik en no-regret maatregelen moeten de financieringsnoden op langere termijn beperken.

Ook in het waterkwantiteitsbeleid worden de financieringsbehoeften op langere termijn in beeld gebracht, rekening houdend met klimaatverandering en met nieuwe initiatieven op het vlak van droogte en wateroverlast.

Doelstelling 3: Het ‘de-vervuiler-betaalt’ beginsel en het kostenterugwinningsbeginsel consequenter toepassen

In functie van een consequente toepassing van het kostenterugwinningsbeginsel voor waterdiensten wordt de saneringscomponent van de waterfactuur geëvalueerd rekening houdend met de financieringsnood voor het onderhoud, de optimalisatie en de uitbouw van het stelsel. Daarbij wordt ook de impact van megatrends op de waterketen gekwantificeerd.

Bij de zelfvoorzieningen voor waterproductie wordt in eerste instantie de omvang van captaties uit onbevaarbare waterlopen in kaart gebracht en wordt op termijn ook de wenselijkheid van een regulerend financieringsinstrument onderzocht.

Het 'vervuiler betaalt'-principe wordt consequenter toegepast, ook voor diffuse verontreiniging. Hiertoe wordt de noodzaak en haalbaarheid van een bijkomend financierend of regulerend instrument onderzocht in functie van het halen van de reductiedoelstellingen voor diffuse bronnen.

Om de gebiedsgerichte fysicochemische reductiedoelstellingen te realiseren, wordt ingezet op samenwerking met de betrokken beleidsdomeinen en bestuursniveaus, op handhaving en op het benutten van de juridische mogelijkheden van het milieuschadedecreet.

Voor verontreinigde bagger- of ruimingsspecie waarvan de verontreinigingsbron niet toewijsbaar is, wordt een collectief instrument met financiële bijdrage vanuit zowel bedrijven als overheid in overweging genomen.

4.2 Gebiedsgerichte aanpak van het waterbeheer

4.2.1 Speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voor oppervlaktewater

De kaderrichtlijn Water stelt voor alle Europese waterlichamen een goede toestand voorop. Vanuit het gegeven dat het behalen van die goede toestand moeilijk haalbaar is binnen het opgelegde tijdsobjectief en op basis van de nog onvoldoende waterkwaliteit en de afstand tot de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water werd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 een gebiedsspecifieke aanpak uitgewerkt met de aanduiding van speerpunt- en aandachtsgebieden. Voor 17 speerpuntgebieden werd het bereiken van de goede toestand vooropgesteld tegen 2021, voor 56 aandachtsgebieden werd het bereiken van de goede toestand tegen 2027 of de realisatie van een belangrijke kwaliteitsverbetering vooropgesteld.

Deze gebiedsgerichte aanpak wordt verdergezet in de planperiode 2022-2027, maar om wat meer reliëf aan te brengen in de verschillende types gebieden worden voor het SGBP3 de oppervlaktewaterlichamen ingedeeld in 6 klassen:

- Klasse 1: waterlichamen waarvan verwacht wordt dat ze de goede ecologische toestand (GET) / het goed ecologisch potentieel (GEP) zullen bereiken ten laatste in 2021, zodat er geen noodzaak bestaat tot het nemen van acties in SGBP3 (muv acties die noodzakelijk zouden zijn om achteruitgang te voorkomen)
- Klasse 2: waterlichamen waarvan verwacht wordt dat ze GET/GEP kunnen bereiken in 2027 mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3
- Klasse 3: waterlichamen waarvan verwacht wordt dat ze pas na 2027 GET/GEP zullen bereiken, m.n. van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden en mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 (maar geen extra maatregelen meer nodig na 2027)

- Klasse 4: waterlichamen waarvan verwacht wordt dat de ecologische toestand goed kan zijn in 2033 (of erna van zodra natuurlijk herstel heeft plaatsgevonden), mits uitvoering van de acties opgenomen in SGBP3 en SGBP4 (nog 2 plancycli nodig)
- Klasse 5: waterlichamen waarvan verwacht wordt dat de ecologische toestand niet goed zal zijn in 2033, maar met potentieel voor sterke vooruitgang bv. op basis van win-wins of met een waardevol lokaal waterlichaam (L1) in het afstroomgebied
- Klasse 6: waterlichamen waarvoor de doelafstand nog (zeer) groot is en waarvan verwacht wordt dat de ecologische toestand niet goed zal zijn in 2033 en waar op korte termijn geen win-wins te realiseren zijn en/of waar het niet relevant of nodig is om waterlichaamspecifieke acties te definiëren (voornamelijk generiek beleid, weinig of geen WL-specifieke acties in SGBP3)

De waterlichamen in klasse 1, 2 en 3 worden voortaan ‘speerpuntgebieden’ genoemd en de waterlichamen in klasse 4 en 5 ‘aandachtsgebieden’.

De indeling van de 195 Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in gebiedsklassen gebeurde op basis van diverse criteria: huidige toestand (fysisch-chemisch en biologisch) en doelafstand, trend, aanwezige drukken, aanwezigheid van beschermde gebieden, potenties voor het realiseren van win-wins, aanwezigheid van waardevolle lokale waterlichamen, terreinkennis, lopende en geplande projecten (saneringsinfrastructuur en andere), lokale dynamiek binnen het gebied, modelleringsresultaten, ...

In het Scheldestroomgebiedsdistrict werden zo 54 speerpuntgebieden en 81 aandachtsgebieden aangeduid. In het Maasstroomgebiedsdistrict gaat het om 12 speerpuntgebieden en 5 aandachtsgebieden. 43 waterlichamen werden ingedeeld in klasse 6 (1 in het Maasstroomgebiedsdistrict en 42 in het Scheldestroomgebiedsdistrict).

Een kaart van de oppervlaktewaterlichamen met hun indeling in klasse is te vinden in de kaartenatlas (kaart 4.1.1).

4.2.2 Actie- en waakgebieden voor grondwater

Grondwater is kwalitatief hoogwaardig water met een veel stabielere samenstelling dan oppervlaktewater. Dit maakt grondwater aantrekkelijk voor o.a. de drinkwatervoorziening en voor industrieel gebruik. Voor een betere afstemming van de vraag naar grondwater op het aanbod is een gedifferentieerd beleid uitgewerkt in functie van de toestand van de grondwaterlichamen.

Voor grondwaterlichamen in een ontoereikende kwantitatieve toestand zijn actiegebieden en waakgebieden afgebakend waar herstelprogramma’s met een specifiek gebiedsgericht beleid zullen uitgevoerd worden voor het behalen van de goede toestand.

Een waakgebied grondwater is een gebied waarin de kwantitatieve toestand nog goed is, maar waar de druk hoog is en het risico bestaat dat bij toenemende druk de toestand ontoereikend zou worden. Herstelmaatregelen zijn hier niet nodig, maar in het kader van een grondwaterwinning moet de aanvrager wel goed beargumenteren waarom en hoeveel grondwater hij nodig heeft. Deze gebieden moeten ook nauwkeurig opgevolgd worden, om indien de toestand verslechtert, tijdig te kunnen bijsturen.

Een actiegebied grondwater is een gebied waar specifieke herstelmaatregelen genomen worden om de kwantitatieve toestand van het probleemgebied te verbeteren.

Buiten de actiegebieden en de waakgebieden wordt het generieke beleid toegepast.

De waakgebieden en actiegebieden grondwater zijn afgebakend en het gebiedsspecifieke beleid met herstelmaatregelen, is opgenomen in de grondwatersysteemspecifieke delen van het Sokkelsysteem, het Centraal Vlaams Systeem en het Brulandkrijtsysteem.

Een kaart van de actie- en waakgebieden is te vinden in de kaartenatlas (kaarten 4.1.2a t/m c).

4.3 Zoneringsplannen en GUP's

4.3.1 Vaststelling zoneringsplannen

De mogelijkheid tot een tweede herziening van de zoneringsplannen werd in april 2019 bij gemeenten en rioolbeheerders aangekondigd via de bestaande online rapporteringstool gemeentelijke sanering. Deze omvatte reeds een financieel rapporteringsluik en een module voor het rapporteren van een stand van zaken van de uitvoering en de planning van rioleringsprojecten en IBA's. Een bijkomende vragenlijst 'herziening zoneringsplan' werd toegevoegd.

Onder herziening worden enkel de aanpassingen ten gevolge van een echte visiewijziging verstaan. Een visiewijziging betekent een overgang van collectief naar individueel te optimaliseren buitengebied en vice versa. Aanpassingen van het zoneringsplan naar de werkelijke toestand (o.b.v. uitgevoerde projecten) worden dus niet als herziening maar als actualisatie beschouwd en kunnen jaarlijks worden meegenomen in het Wateruitvoeringsprogramma.

In totaliteit werden 3.425 vragen tot herziening voor 172 gemeenten geformuleerd. Een deel hiervan betrof louter actualisaties. Algemeen beschouwd blijven de doorgevoerde herzieningen zeer beperkt, wat de rechtszekerheid voor de betrokken partijen ten goede komt. Enkel voor een aantal van de gemeenten die behoren tot het werkingsgebied van Fluvius is de herziening aanzienlijker. In het verleden werd voor deze gemeenten heel ver gegaan in het plannen van riolering. Rekening houdend met de huidige inzichten is dit niet haalbaar. Op basis van een grondige motivatie worden (voornamelijk) een aantal groene clusters (collectief te optimaliseren buitengebied) omgevormd tot rode clusters (individueel te optimaliseren buitengebied).

Bij het beoordelen van de vragen tot herziening waakte de Ecologisch Toezichthouder erover dat deze in lijn zijn met de strategische visie voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

De zoneringsplannen doen uiteraard niets af aan eventuele andere wettelijke bepalingen, zoals voorwaarden opgelegd in een omgevingsvergunning.

De (ontwerp van) herziene zoneringsplannen zijn te raadplegen via een geoloket: <https://www.volvanwater.be/geoloket/geoloket-zoneringsplannen-en-gebiedsdekkende-uitvoeringsplannen>

4.3.2 Vaststelling gebiedsdekkende uitvoeringsplannen

4.3.2.1 Methodiek

De gebiedsdekkende uitvoeringsplannen worden herzien als logisch gevolg van de voor de zoneringsplannen doorgevoerde herzieningen. Dit houdt een actualisatie van de cijfers in voor deze projecten. Daarnaast werden kostprijzen en vuilvrachtgegevens (aantal IE) algemeen geactualiseerd.

Een volledige uitbouw van het GUP is wenselijk, maar niet overal haalbaar op korte termijn. Een volledige uitbouw is ook niet altijd nodig om de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water (KRLW) te halen of niet mogelijk in één planperiode. In dat geval worden tussendoelen gesteld. Een verfijning van het GUP bestaat in het formuleren van **reductiedoelen** voor fosfor (P) en stikstof (N) per waterlichaam in functie van het behalen van de goede toestand.

Voor elk waterlichaam wordt modelmatig een doelstelling voor het reduceren van de vuilvracht tegen 2027 berekend. Dit reductiedoel wordt in verhouding verdeeld over de verschillende actoren naargelang hun aandeel in de uitstoot (druk).

Aan de hand van het Polaris-model wordt voor het aandeel van de huishoudens een vrachtreductie voor N en P bepaald. Hierbij worden de uitbreidingsprojecten, opgenomen op het bovengemeentelijk optimalisatieprogramma t.e.m. programmajaar 2020 en op het gemeentelijk subsidiëringsprogramma t.e.m. 2019, binnen het bereiken van het reductiedoel als lopend beleid ingerekend (voor scenario-analyses betekent dit het BAU-scenario (business as usual)). Deze vrachtreducties worden verder vertaald naar een aantal nog te saneren IE's (inwonerequivalenten) per waterlichaam (WL) per gemeente.

De projecten die hiertoe bijdragen, worden onderverdeeld in 2 categorieën:

- optimalisatie van de saneringsinfrastructuur = verhogen van de zuiveringsefficiëntie door verdergaande P- en N-verwijdering (eliminatie regenbezinktanks) en optimalisatie van de bestaande infrastructuur
- verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur = uitvoering lopend beleid en GUP-projecten.

De details hierover zijn beschikbaar in het 'Toelichtingsdocument zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen'.

Die voorlopige doelstelling per gemeente (voor het gemeentelijk aandeel) werd in juni 2019 per mail gecommuniceerd aan de gemeenten en de rioolbeheerders. Deze communicatie werd aangevuld met een simulator waarmee de GUP-projecten nodig voor het halen van het reductiedoel en de bijhorende financiering van het gemeentelijk rioolbeheer kunnen worden gesimuleerd. Dit laat de gemeenten en rioolbeheerders toe om af te stemmen met andere beleidsprioriteiten en hun bijhorende beleidsplanning.

De prioritaire IBA's worden aangevuld met de IBA's die onmiddellijk invloed hebben op de meetpunten i.h.k.v. de kaderrichtlijn Water of op een (grond)waterwinning (voor zover deze nog niet opgenomen zijn op de kaart). Ze werden ook gescreend en geactualiseerd voor het geval een IBA niet

meer van toepassing is (geen lozing of gebouw meer aanwezig, lozing aangesloten op riolering, ...). Per waterlichaam is de doelstelling voor het plaatsen van IBA's globaal opgenomen. De IBA's kunnen dus mee beschouwd worden als aandeel in het reduceren van de druk, omwille van kortere doorlooptijden, maar wel rekening houdend met de beperktere zuiveringsefficiëntie. Daarnaast hebben ze voornamelijk een lokale functie in kwetsbare gebieden zoals waterwingebieden, VEN/HR-gebieden en kunnen dus ook een bijdrage leveren aan drinkwaterdoelen en instandhoudingsdoelstellingen (IHD).

De voorstelling van de prioritaire IBA's gebeurt enkel op kaart. Er worden geen adreslijsten toegevoegd.

De **overnamepunten** in het buitengebied werden enkel herrekend indien relevant door de herzieningen in het zoneringsplan.

Het gebiedsdekkend uitvoeringsplan dient volgens Vlarem II ook aan te geven **waar kan afgeweken worden van het principe dat de heraanleg van riolering dient te gebeuren via een optimaal gescheiden riolering**. In het GUP blijven de gebieden afgebakend waarbinnen een uitzondering kan verleend worden. Indien het gebied niet is opgenomen in deze afbakening dan kan enkel een afwijking worden toegestaan op basis van een detailhemelwaterplan (of evenwaardig).

Indien een gemotiveerde en voldoende onderbouwde afwijking na een grondige bespreking leidt tot het verlenen van een bijkomende uitzondering, wordt dit gebied extra opgenomen a.d.h.v. de afbakening als geografische laag (aangeleverd door de aanvrager van de afwijking).

Het is dan ook aan te bevelen dat tegen 2027 elke gemeente een (detail)hemelwaterplan voor het grondgebied ter beschikking heeft. Dit is ook relevant i.h.k.v. overstromingsproblematiek en klimaatadaptatie.

4.3.2.2 Gebiedsdekkende uitvoeringsplannen

De (ontwerp van) herziene gebiedsdekkende uitvoeringsplannen zijn te raadplegen via een geoloket: <https://www.volvanwater.be/geoloket/geoloket-zoneringsplannen-en-gebiedsdekkende-uitvoeringsplannen>

Extra gegevenslagen zijn toegevoegd voor het weergeven van de reductiedoelen per waterlichaam.

Om de rol van een project tot verschillende doelen te duiden of win-win's te creëren wordt de nieuwe Milieu-impacttoetskaart (MITK) opgenomen als informatiebron. Deze kaart is een samenvatting van mogelijke zones waarin een project gelegen is (er werden momenteel nog geen gewichten toegekend), rekening houdend met de nieuwe aandachtskaart drinkwater (2019) en kwetsbaarheidskaart overstorten (2018).

4.3.2.3 Vastleggen van de doelstellingen

De opdracht inzake de verdere uitbouw van de saneringsinfrastructuur (inclusief IBA's) op basis van het te realiseren reductiedoel wordt vastgelegd per waterlichaam (WL), per gemeente.

Indien blijkt dat de opdracht niet haalbaar is tegen 2027 (m.a.w. indien de doelafstand te groot is) dan

kan deze verder gespreid worden in de tijd, rekening houdend met de klasse van het waterlichaam (gebiedsgerichte prioritering). Dit resulteert in een verhoudingsgewijze spreiding van het reductiedoel over de beoogde planperiodes waarin de goede toestand behaald zal worden.

Voor waterlichamen met klasse 4 bedraagt de doelstelling voor 2027 tenminste de helft van het reductiedoel. Voor waterlichamen in klasse 5 of 6 bedraagt de doelstelling voor 2027 tenminste 1/3 van het reductiedoel. Deze doelstelling wordt zesjaarlijks geëvalueerd en kan bijgestuurd worden o.b.v. nieuwe inzichten of evoluties.

Voor waterlichamen met klasse 2 en 3 dient het volledige reductiedoel aangepakt te worden binnen de volgende planperiode, aangezien deze al voor een groot deel door het lopende beleid kunnen worden gehaald. Waterlichamen met klasse 1 bereiken in 2027 of eerder de goede ecologische toestand zonder noodzaak tot het nemen van extra acties (lopend beleid volstaat).

Indien de gemeente acties dient te ondernemen binnen verschillende waterlichamen dan wordt voorrang gegeven aan de doelstellingen binnen de waterlichamen met de meest prioritaire klasse.

4.3.2.4 Randvoorwaarden bij de herziene gebiedsdekkende uitvoeringsplannen

Voor de realisatie van de GUP-rioleringsprojecten gelden volgende randvoorwaarden:

- Een verschuiving in de projectvolgorde mag in geen geval leiden tot het creëren van nieuwe lozingspunten.
- Een verschuiving in de projectvolgorde van gemeentelijke projecten mag geen effect hebben op het uitvoeringsjaar van de eraan gekoppelde bovengemeentelijke projecten en vice versa.
- Projecten kunnen binnen een waterlichaam onderling in volgorde gewisseld worden met het oog op het behalen van het reductiedoel op een efficiënte manier.
- Indien, om af te stemmen op andere prioriteiten, projecten binnen eenzelfde gemeente omgewisseld worden in volgorde tussen waterlichamen met verschillende klassen (gebiedsgerichte prioritering), kan dit op voorwaarde dat het globale reductiedoel niet in het gedrang komt (en dus mogelijk door andere actoren binnen het aandeel van de huishoudens gecompenseerd wordt).

Voor de bouw van IBA's gelden volgende randvoorwaarden:

- Projecten kunnen binnen een waterlichaam onderling in volgorde gewisseld worden met het oog op het behalen van het reductiedoel op een efficiënte manier.
- De bouw van een IBA in het individueel te optimaliseren buitengebied is onmiddellijk verplicht in het kader van nieuwbouw en herbouw.
- De bouw van een IBA in het geval van uitzondering op aansluitplicht op de riolering is onmiddellijk verplicht.

- De uitvoering van het GUP doet geen afbreuk aan de regels die van toepassing waren op het ogenblik van de ingebruikname van het lozingspunt of aan de verplichtingen inzake de privéwaterafvoer en lozingen in grondwaterwinningen zoals voorzien in Vlarem II.
- De opname van een lozingspunt op een zoneringsplan doet geen afbreuk aan de stedenbouwkundige voorschriften voor het desbetreffende lozingspunt.

Een uitzondering op de aanleg van een gescheiden stelsel, conform art. 2.3.6.4 van Vlarem II, kan enkel worden verleend indien het gebied reeds is voorzien van riolering en opgenomen op de GUP-kaart van de van toepassing zijnde gemeente. De voorwaarden uit de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 blijven gelden voor de volgende planperiode:

- Het project is gelegen in een zone waar het behoud van een optimaal gemengd stelsel mogelijk is:
  - Onverminderd de bepalingen van de van toepassing zijnde gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen, kan bij heraanleg van de riolering gekozen worden voor de aanleg van een gemengd stelsel. Op dit gemengd stelsel is het echter verboden om parasitair water aan te sluiten;
  - Indien bij de heraanleg van de riolering in dit gebied wordt gekozen voor de aanleg van een gescheiden stelsel is, tenzij verplicht conform de bepalingen van de gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen, de volledige scheiding van afvalwater en hemelwater afkomstig van dakvlakken en grondvlakken niet verplicht.
- Het project is gelegen in een zone waar verder onderzoek nodig is naar het type stelsel:
  - In deze zone mag afgeweken worden van de aanleg van een gescheiden stelsel op voorwaarde dat op basis van een detailhemelwaterplan (of gelijkwaardig) wordt aangetoond dat de bepalingen van de code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen dd. 20 augustus 2012 inzake de emissiecriteria met betrekking tot overstortwerking worden nageleefd;
  - Indien bij de heraanleg van de riolering in dit gebied wordt gekozen voor de aanleg van een gescheiden stelsel is, tenzij verplicht conform de bepalingen van de gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen, de volledige scheiding van afvalwater en hemelwater afkomstig van dakvlakken en grondvlakken niet verplicht.

Indien het gebied niet is opgenomen op de hierboven vermelde kaarten, kan van deze verplichting tot aanleg van een gescheiden stelsel conform art. 2.3.6.4 van Vlarem II enkel worden afgeweken indien de exploitant een gemotiveerde afwijking, gestaafd via een detailhemelwaterplan (of gelijkwaardig) van het betrokken gebied, indient bij de Ecologisch Toezichthouder. Een afwijking kan enkel verleend worden indien de voorwaarden opgenomen in de code van goede praktijk voor het ontwerp, de aanleg en het onderhoud van rioleringssystemen dd. 20 augustus 2012 (inclusief de aanpassingen aan de technische toelichting) inzake de emissiecriteria met betrekking tot overstortwerking worden nageleefd.

4.4 Strategische Planning Waterbevoorrading

In krachtlijn 4, doelstelling 5 van de waterbeleidsnota “Duurzame drinkwatervoorziening garanderen” (zie ook Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.) wordt expliciet verwezen naar de opmaak van een strategisch plan waterbevoorrading.

Het doel van de Strategische Planning voor Waterbevoorrading (SPW) is het maximaal verzekeren dat de vraag en behoefte naar water op duurzame wijze kan worden ingevuld, nu en in de toekomst. Het aspect ‘toekomst’ staat centraal in een SPW. Een SPW dient oplossingen te bieden aan knelpunten die er nu al zijn maar ook aan de toekomstige te verwachten knelpunten ten gevolge van de impact van o.a. de klimaatverandering, demografische evoluties, socio-economische evoluties, de afhankelijkheid van naburige regio’s op de waterbevoorrading. Daarnaast dient een SPW nieuwe trends op vlak van waterbevoorrading te identificeren en op te volgen, deze te waarderen in functie van de uitdagingen op vlak van waterbevoorrading en een passende beleidsrespons te ontwikkelen.

Handelen binnen de draagkracht van het watersysteem, nu en in de toekomst, vormt een cruciale randvoorwaarde. Uitputting van onze natuurlijke hulpbronnen is geen optie. Dit hypothekeert niet enkel de waterbevoorrading op lange termijn maar ook de globale beschikbaarheid van water en kan vanuit de doelstellingen voor het watersysteembeheer niet aanvaard worden.

In Vlaanderen bestaan verschillende planfiguren die in relatie staan tot het opzet van een SPW. Daarnaast is de overlap met de werking op niveau van het watersysteem via de SGBP-werking groot. Het is dus van belang af te bakenen welke aspecten behoren tot de planfiguur SPW.

De waterbevoorrading wordt gezien als een stuurbaar systeem dat het ‘direct’ gebruik van water mogelijk maakt. Het gaat dus m.a.w. over bv. leveren van water via het openbaar waterdistributienetwerk, het oppompen van grondwater, het capteren van oppervlaktewater (inclusief koelwater), het opslaan en hergebruik van hemelwater, de aanwending van tweedecircuitwater, het hergebruiken van afvalwater na voorafgaande zuivering. De waterbehoeften voor natuur en ecologie en voor de scheepvaart vallen buiten de scope van de SPW. De watervraag van deze sectoren en de hemelwaterbehoeften van de landbouw leveren wel randvoorwaarden voor het ruwwateraanbod en voor de waterbevoorrading.

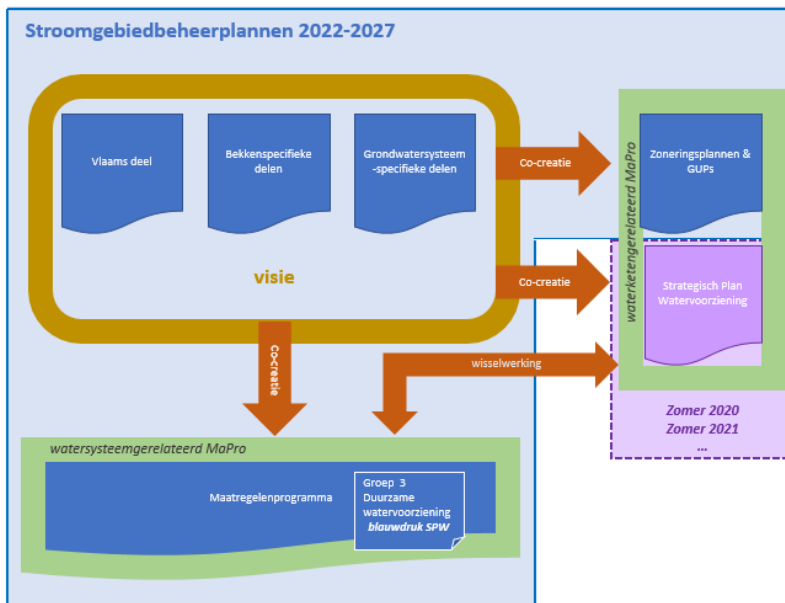
Om dit strategisch plan waterbevoorrading op te maken, wordt een aparte planfiguur opgestart.

Een SPW-werking staat niet los van de SGBP-werking. Om een watervraag in te vullen zal men vanuit de waterketen (collectief / individueel) een aanspraak doen op het watersysteem (oppervlaktewater / grondwater / hemelwater). Een wisselwerking tussen de visie op niveau van het watersysteembeheer en deze op niveau van de waterketen (collectief / individueel) is dan ook noodzakelijk.

Het is aangewezen om de eigenheid van de verschillende planfiguren te respecteren en te bewaren: SGBP heeft een watersysteemfocus, het SPW een waterketenfocus. Dit strategische plan waterbevoorrading moet voldoende herkenbaar zijn en voldoende visibiliteit hebben, nieuwe aspecten moeten gemakkelijk kunnen ingevoegd worden.

Figuur 4.4-1: relatie tussen het SGBP- planproces en het strategisch plan waterbevoorrading

Een heel aantal SPW gerelateerde acties zijn wel mee opgenomen in het maatregelprogramma bij dit stroomgebiedbeheerplan, te vinden in MAPRO Groep 3, Groep 4A, 4B, Groep 5A en 5B. In de beschrijving bij deze maatregelengroepen wordt verwezen naar dit SPW en de desbetreffende maatregelen of acties krijgen een extra label 'SPW'. De concrete invulling en uitwerking van deze acties past binnen de dynamiek van de SPW.

De timing van het eerste Strategisch Plan Waterbevoorrading is niet gelijklopend met de stroomgebiedbeheerplanning. De doelstelling is om in 2020 een doorlichting klaar te hebben voor het plan SPW. In overleg met relevante stakeholders wordt daarbij ook een concreet actieplan uitgewerkt tegen eind 2020, terwijl de definitieve goedkeuring van het SGBP pas voorzien is voor eind 2021.

Figuur 4.4-1 situeert het strategische plan waterbevoorrading in dit geheel. Voor de planperiode 2022-2027 is er een uitwisseling van kennis en informatie.

4.5 Afbakening overstromingsgebieden

Het actief inschakelen van overstromingsgebieden kan op verschillende manieren gebeuren. Waterbeheerders kunnen gronden verwerven en daarop een overstromingsgebied inrichten. Ze kunnen er ook voor opteren om een gebied af te bakenen als overstromingsgebied.

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 voorziet de mogelijkheid om een overstromingsgebied af te bakenen. Een overstromingsgebied kan afgebakend worden in een stroomgebiedbeheerplan, een wateruitvoeringsprogramma of door een beslissing van de Vlaamse Regering¹. Mits gegronde motivatie kan een overstromingsgebied ook ten

¹ cfr. DIWB

alle tijden tussentijds afgebakend worden².

In afgebakende overstromingsgebieden zijn de financiële instrumenten recht van voorkoop, aankoopplicht en vergoedingsplicht van het decreet Integraal Waterbeleid van toepassing. Het recht van voorkoop integraal waterbeleid kan toegepast worden op percelen die voor de helft of meer binnen een afgebakend overstromingsgebied liggen. In bepaalde gevallen kunnen eigenaars van gronden binnen een afgebakend overstromingsgebied de overheid tot aankoop ervan verplichten (aankoopplicht). De vergoedingsplicht is van toepassing op onroerende goederen die in een afgebakend overstromingsgebied liggen, de gebruiker (landbouwer of bosbouwer) kan dan aanspraak maken op een vergoeding voor het inkomstenverlies dat het gevolg is van het actief inschakelen ervan in de waterbeheersing.

Met het voorliggende stroomgebiedbeheerplan worden de volgende overstromingsgebieden afgebakend. Initiatiefnemer is telkens de Vlaamse Milieumaatschappij:

- in het Benedenscheldebekken:
  - overstromingsgebied opwaarts Snepelaar op de Vliet-Molenbeek
- in het Bovenscheldebekken:
  - overstromingsgebied opwaarts de Boekelbaan op de Peerdestokbeek
- in het Dijle- en Zennebekken:
  - overstromingsgebied Zennebeemden op de Zenne te Beersel / Sint-Pieters-Leeuw / Drogenbos
  - overstromingsgebied Woluwelaan op de Woluwe te Zaventem
- in het Maasbekken:
  - overstromingsgebied Broekziepenstraat op de Bosbeek te Maaseik
  - overstromingsgebied Ottegroeven op de Voer te Voeren
  - overstromingsgebied Veld op de Voer te Voeren

Meer informatie over de afbakening van de overstromingsgebieden (motivering, concrete afbakeningsplannen, ...) vindt u in de bekkenspecifieke delen en op <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/bekkens/afbakening-overstromingsgebieden>. In de bekkenspecifieke delen zijn ook andere acties voor de aanleg en inrichting van overstromingsgebieden opgenomen.

4.6 Afbakening oeverzones

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 voorziet van rechtswege langs elk oppervlaktewaterlichaam, behalve bij de waterwegen, een

---

² cfr. uitvoeringsbesluit Financiële Instrumenten

oeverzone. Deze oeverzone omvat het talud van het oppervlaktewaterlichaam.

Daarnaast kunnen bredere oeverzones en ook oeverzones langs waterwegen afgebakend worden. Dat gebeurt via oeverzoneprojecten die goedgekeurd worden in een stroomgebiedbeheerplan, een wateruitvoeringsprogramma of een beslissing van de Vlaamse Regering.

Een oeverzoneproject bakent een bredere oeverzone af, stemt de gebruiksbependingen af op de doelstellingen ervan en voorziet de instrumenten die worden ingezet voor de realisatie, de inrichting en het beheer ervan. Een oeverzoneproject wordt uitgewerkt op maat van een gebied en in overleg met de betrokken actoren.

In het voorliggende stroomgebiedbeheerplan zijn geen oeverzoneprojecten opgenomen. Voor een aantal waterlopen is de voorbereiding en opmaak van oeverzoneprojecten wel voorzien. Meer informatie hierover vindt u in de bekkenspecifieke delen.

Om diverse redenen wordt het instrument afgebakende oeverzones tot nu toe nauwelijks toegepast: te weinig kennis bij de waterbeheerders over de vereiste breedte en inrichting van een oeverzone, te weinig draagvlak bij landgebruikers en -eigenaars, zware procedures, onvoldoende geregelde financiering, enz.

Binnen de CIW-werking werden aanbevelingen geformuleerd voor een vlottere realisatie van oeverzones op het terrein. Dit gebeurde op basis van een overzicht van de verschillende functies van oeverzones, van de inrichtingsmogelijkheden en van beschikbare instrumenten voor de realisatie op het terrein, en een workshop met vertegenwoordigers van de waterbeheerders, landbouwadministraties, milieuadministraties en waterbedrijven. Het gaat om voorstellen voor de uitwerking van ondersteunende initiatieven en voor de optimalisatie van het instrumentenkader.

Verscheidene aanbevelingen zijn als actie meegenomen in het maatregelenprogramma bij de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Zo wordt voorzien in de opmaak van een afwegingskader en een gebiedsdekkende visiekaart voor oeverzones (actie 8A_D_0111). Er wordt ook nagegaan of de procedures voor de instelling van een oeverzoneproject (in het kader van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018) en voor de instelling van een landinrichtingsproject via een inrichtingsnota beter op elkaar kunnen afgestemd worden (actie 8A_D_0112).

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 4.4-1: relatie tussen het SGBP- planproces en het strategisch plan waterbevoorrading 18

